

Riktlinjer för handläggning av anhörigbidrag

Verksamheten för myndighetsbeslut och öppenvård

Föreskrifter
Plan
Policy
Program
Reglemente

Riktlinjer

Rutiner
Strategi
Taxa

Innehåll

1. Inledning och syfte	3
2. Rätten till bistånd.....	3
3.1. Särskilda grupper	3
3. Ansökan	3
4. Bedömning av rätten till anhörigbidrag.....	3
5. Ersättning.....	4
6. Beslut om Anhörigbidrag.....	4
7. Anhörigbidrag i kombination med andra insatser	5
8. Frånvaro.....	5
9. Utbetalning av anhörigbidrag	5
10. Anhörigvårdaren	5

1. Inledning och syfte

Socialnämnden har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de är i behov av. Dessa riktlinjer beskriver hur Bjurholms kommun inom ramen för sitt uppdrag verkar för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden. Riktlinjerna ska bidra till att den enskilde får den hjälp de behöver och sina behov tillgodosedda i överensstämmelse med socialtjänstlagen.

Riktlinjerna syftar till att vara en vägledning inför beslut och främja en likartad biståndsbedömning inom socialnämnden gällande anhörigbidrag.

2. Rätten till bistånd

Rätten till bistånd fastslås i socialtjänstlagens 4 kap 1 §. Socialnämnden kan i vissa fall ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL om det finns skäl för det (4 kap 2 § SoL). I Bjurholms kommun finns möjlighet till anhörigbidrag, en ekonomisk ersättning som kan beviljas till personer över 65 år som vårdas av närstående. Anhörigbidrag utgör ett alternativ till andra insatser, såsom främst hemtjänst. Den enskilde som har rätt till insatser kan ansöka om att få dessa utförda av en anhörigvårdare.

3.1. Särskilda grupper

Äldre

Socialnämnden har ett särskilt ansvar för äldre som framgår av socialtjänstlagens 5 kap. Socialnämndens verksamhet ska bygga på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet.

Barn

Barnkonventionen gäller som lag i Sverige och innehåller rättigheter som varje barn upp till 18 år ska ha. Barnkonventionen slår bland annat fast att barnets bästa alltid ska beaktas i alla beslut samt att barnet ska ha rätt att säga sin mening och få den respekterad. Detta innebär att om det finns barn i den enskildes hushåll ska detta alltid beaktas. I vissa fall, särskilt om barnen är små, kan det betyda att omfattningen eller utförandet av insatserna delvis bestäms utifrån beaktande av barnens bästa. Att det finns små barn i hushållet kan t.ex. innebära att det finns särskilda skäl att välja en verkställighetsform som tillgodoser barnets behov av kontinuitet. Barnets bästa ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

3. Ansökan

Anhörigbidrag är en frivillig insats. Den enskilde behöver själv vilja ansöka om biståndet. Ansökan kan göras av den enskilde själv, eller av behörig företrädare. Anhöriga är inte per automatik företrädare för den enskilde. Ansökan kan göras muntligt eller skriftligt.

4. Bedömning av rätten till anhörigbidrag

Den bedömning som görs av rätten till anhörigbidrag ska vara jämförbar med bedömning av rätten till hemtjänst. Insatser som berättigar till anhörigbidrag är personlig omvårdnad och tillsyn samt ska vara av sådan art som man normalt inte

hjälp varandra med inom familjen. Exempel på insatser kan vara hjälp med på- och avklädning, förflyttningar eller personlig hygien. Det kan också handla om stöd och tillsyn till följd av ett sjukdomstillstånd, till exempel vid demensdiagnos. Vad gäller tillsyn ska behovet av tillsyn vara av sådan art att anhörigvårdaren kan anses utföra tillsynen som en aktiv insats. Sådan aktiv tillsyn innefattar att anhörigvårdaren behöver ingripa för att hindra den enskilde att utsätta sig själv eller andra för direkt fara, exempelvis genom att göra farliga förflyttningar, lämna spis eller ugn igång. Den enskildes tillsynsbehov kan delvis vara tillgodosett genom en hemmavarande make/maka.

Behovet ska vara dagligen återkommande och förväntas kvarstå minst 6 månader.

Insatser som ej berättigar till anhörigbidrag

- Hushållsarbete som man normalt hjälper varandra med som makar/sambor, barn/föräldrar berättigar inte till anhörigbidrag. Här ingår sådant som matlagning, tvätt, städning och renbäddning. Dessa insatser kan dock tas med i beräkningen i det fall den enskilde och dennes anhörigvårdare ej har hushållsgemenskap.
- Arbete med sjukvårdsinsatser, som inte är egenvård, i form av injektioner, sårvård eller medicindelning är ett hälso- och sjukvårdsansvar och hör därmed till primärvården.
- Den som får någon annan ersättningsform eller insats avsedd för samma hjälpbehov kan inte beviljas anhörigbidrag.

5. Ersättning

Anhörigbidraget kan beviljas enligt fyra olika nivåer beroende på omvårdnadsbehovets omfattning.

Nivå 1	13-24 poäng	1500 kr
Nivå 2	25-34 poäng	3000 kr
Nivå 3	35-44 poäng	4500 kr
Nivå 4	45 poäng eller mer.	6000 kr

Poänglista för grund till bedömning finns i Bilaga 1.

6. Beslut om Anhörigbidrag

Beslut om anhörigbidrag fattas enligt 4 kap. 2 § SoL. Beslut ges till den som är i behov av vård och omsorg. Prövning enligt 4 kap 2 § SoL ska alltid föregås av en prövning enligt 4 kap. 1 § SoL.

Avslag på ansökan om anhörigbidrag kan vid prövning enligt 4 kap. 1 § SoL motiveras med att det inte finns rätt att erhålla anhörigbidrag för att uppnå skälig levnadsnivå enligt socialtjänstlagen. Behovet kan när så är aktuellt tillgodoses genom andra insatser.

I beslutsmotiveringen vid prövning enligt 4 kap. 2 § SoL ska det framgå att Bjurholms kommun enligt kommunfullmäktiges beslut, som ett alternativ till vissa insatser, kan erbjuda anhörigbidrag efter en individuell prövning enligt 4 kap. 2 § SoL.

Beslutet enligt 4 kap. 1 § SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Beslut enligt 4 kap. 2 § SoL kan överklagas enligt 10 kap. kommunallagens bestämmelser om laglighetsprövning.

Anhörigbidrag kan endast betalas ut från och med den dag då beslutet fattats. Anhörigbidrag kan inte beviljas eller betalas ut retroaktivt.

7. Anhörigbidrag i kombination med andra insatser

Anhörigbidrag kan kombineras med avlösning och andra former av stöd till den som utför insatserna. Vid omfattande omvårdnadsbehov kan anhörigbidrag även kombineras med hemtjänst. Om den som är beviljad anhörigbidrag även beviljas hemtjänst kan beslutet om anhörigbidrag behöva omprövas. Detta gäller exempelvis om hemtjänsten omfattar sådana insatser som även tagits med vid beräkning av anhörigbidragets omfattning.

8. Frånvaro

Bidraget utgår ej under frånvaro, oavsett om det är den enskilde eller anhörigvårdaren som är frånvarande. Exempel på frånvaro kan vara sjukhusvistelse eller korttidsvård

- Vid frånvaro som varar längre än 3 månader bör beslutet om anhörigbidrag omprövas.
- Vid permanent flyttning till särskilt boende så upphör ersättningen dagen efter inflyttningen.
- Vid permanent flyttning till annan kommun upphör bidraget vid innevarande månads slut.
- När den sökande avlider upphör bidraget dagen efter.

9. Utbetalning av anhörigbidrag

Anhörigbidraget utbetalas till den enskilde. För att bidraget ska utbetalas skall anhörigvårdaren varje månad inkomma med en rapport för anhörigbidrag, där eventuell frånvaro ska framgå.

Om anhörigvårdaren är en person som har hushållsgemenskap med den enskilde är bidraget skattefritt. Om anhörigvårdaren är en person utanför hushållet ska hen uppge bidraget som inkomst i sin inkomstdeklaration.

10. Anhörigvårdaren

Vid bedömning av rätten till anhörigbidrag ska en bedömning även göras om den önskade anhörigvårdaren är en lämplig person. Med **lämplig person** för uppgiften menas att vederbörande har personliga förutsättningar och har intresse och möjlighet att fullgöra uppdraget. Vem/vilka som utför omvårdnaden skall dokumenteras.

Anhörigvårdaren bör få information om de stödinsatser kommunen kan erbjuda till den som vårdar och stödjer en närstående. När den enskilde har beviljats

anhörigbidrag lägst nivå 3 finns möjlighet till avlösning i hemmet i syfte att erbjuda avlösning för den som vårdar en närstående.

Poänglista till grund för bedömning av nivå för Anhörigbidrag

Rörelseförmåga	
Poäng	Funktion/Hjälpbehov
0	Går själv utan uppsikt
2	Går endast under uppsikt
3	Går med levande stöd
3	Hjälp i och/eller ur rullstol
3	Hjälp att köra rullstol utomhus och/eller inomhus
3	Hjälp i och/eller ur säng
5	Hjälp med lift/lyfthjälp
3	Sängbunden – Hjälps med att sitta upp och vändning dag
2	Hjälp med ordinerad rörelsebehandling eller gångövningar
2	Hjälp med stöbandage eller protes

Personlig omvårdnad	
Poäng	Funktion/Hjälpbehov
<i>Personlig hygien</i>	
3	Hjälp med dusch, hårtvätt, fothygien
3	Daglig hjälp med övre hygien – tvättning, tand-/protesborstning, rakning, kamning mm
2	Daglig hjälp/handräckning/tillsyn nedre hygien
1	Hjälp med hygiensmörjningar
<i>Toalettbesök/inkontinens</i>	
3	Hjälp med bäcken eller flaska på dagen
3	Hjälp vid toalettbesök
3	Påsbyte vid colostomi och/eller KAD
4	Urininkontinent (utan KAD) och/eller avföringsinkontinent nästan dagligen
8	Urininkontinent (utan KAD) och/eller avföringsinkontinent flera ggr dagligen
<i>Klädsel</i>	
2	Daglig hjälp vid klädsel, handräckning-tillsyn-viss detalj
4	Daglig hjälp med all klädsel

Mat	
Poäng	Funktion/Hjälpbehov
1	Hjälp med uppläggning-sönderdelning-beredning
6	Hjälp vid måltid – normal tidsåtgång
8	Hjälp vid måltid – ovanligt tidskrävande, sond, infusion

Tillsynsbehov mm	
Poäng	Funktion/Hjälppbehov
2	Behöver enstaka tillsyn dagtid
4	Behöver viss tillsyn dagtid
6	Kan endast lämnas någon timma/dag pga psykiska eller somatiska symptom
2	Behöver vårdare tillgänglig nattetid
6	Engagerar vårdaren pga hjälppbehov eller oro 1-2 ggr/natt inkl. vändning
10	Engagerar vårdaren pga hjälppbehov eller oro mer än 2 ggr/natt
2	Stöd med social kontakt vid oro el liknande
max	Aktiv tillsyn nödvändig dygnet runt (= hemvårdsbidrag nivå 4)

Allmänt	
Poäng	Funktion/Hjälppbehov
1	Hjälp med administration (kontakter med myndigheter, post- och bankärenden mm)
1	Hjälp med att bädda sängen inkl renbäddning
2	Hjälp med hygienstädning
2	Hjälp med hygentvätt
1	Hjälp med ledsagning (läkarbesök mm)
2	Hjälp vid promenader
2	Hjälp vid medicinering flera gånger om dagen
3	Hjälp med syrgas inkl materialrengöring
1	Nedsatt syn trots hjälpmedel
1	Nedsatt hörsel trots hjälpmedel
3	Måttliga svårigheter pga vårdsvårigheter, bristande kontaktförmåga eller samarbetsförmåga
6	Höggradiga svårigheter pga vårdsvårigheter, bristande kontaktförmåga eller samarbetsförmåga

<i>Ej hushållsgemenskap</i>	
Poäng	Funktion/Hjälppbehov
1	Hjälp med disk
2	Hjälp med inköp
2	Hjälp med tvätt
2	Hjälp med städning
2	Hjälp att laga frukost
2	Hjälp att laga kvällsmat
4	Hjälp med dygnet alla måltider

Vid inplacering i vårdnivå tas endast hänsyn till det hjälpbehov som skall tillgodoseas genom anhörigas insatser samt den bundenhet som omvårdnaden och tillsynen medför. I varje ärende bör en individuell planering göras av vilka insatser som den anhörige skall utföra och vilken service och omvårdnad som skall tillhandahållas

genom kommunens försorg. I det sammanhanget bör uppmärksammas att ett inte alltför stort omvårdnadsansvar läggs på den anhörige och att dennes behov av avlösning och andra former av stöd tillgodoses.